ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1950

Vyhlásené: 26.07.1950 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

106.

Zákon

zo dňa 13. júla 1950,

ktorým sa menia a doplňujú predpisy o znárodnení baní a niektorých priemyslových podnikov.

Národné shromaždenie Československej republiky usnieslo sa na tomto zákone:

Čl.I.

Dekrét prezidenta republiky č. 100/1945 Sb., o znárodnení baní a niektorých priemyslových podnikov, v znení zákona č. 114/1948 Sb., o znárodnení niektorých ďalších priemyslových a iných podnikov a závodov a o úprave niektorých pomerov znárodnených a národných podnikov, sa mení a doplňuje takto:

1. § 1 ods. 5 znie:

„(5) O tom, či sú splnené podmienky pre znárodnenie podľa tohto dekrétu, rozhoduje minister priemyslu.“

2. § 3 znie:

„§ 3.
Zakladať nové podniky a ich prevádzať bez ohľadu na ich rozsah v znárodnených odvetviach podľa § 1 ods. 1 č. 1 až 3, 5, 7, 8, 9, 11, 15, 19 a 27 sa vyhradzuje štátu. Toto právo môže vláda na návrh ministra priemyslu udeliť.“

3. Za § 4 sa vsunuje nový § 4a tohto znenia:

„§ 4a.
Pokiaľ v odbore pôsobnosti ministra priemyslu sa znárodnený majetok podľa tohto dekrétu nepoužije na zriadenie národného podniku alebo na začlenenie do národného podniku, alebo pokiaľ taký majetok nebude sverený do správy orgánom v odbore tejto pôsobnosti, môže minister priemyslu taký majetok po dohode s ministrom financií a s iným ministrom previesť do právomoci tohto ministra, aby o ňom urobil opatrenie vo vlastnom odbore pôsobnosti, alebo ho môže prenechať komunálnym podnikom alebo za náhradu určenú podľa § 8 ho prenechať iným právnickým osobám.“

4. § 5 znie:

„§ 5.

(1) Národný podnik, do ktorého sa začleňuje majetok znárodneného podniku, vstupuje v deň prevzatia do jeho záväzkov. Ak sa začlení majetok do niekoľkých národných podnikov, určí minister priemyslu, do ktorých záväzkov vstúpia jednotlivé národné podniky.

(2) Minister priemyslu po dohode s ministrom financií určí, ktoré záväzky znárodneného podniku prechádzajú so sverením majetku znárodneného podniku do správy orgánom v odbore jeho pôsobnosti, a to dňom prevzatia majetku.

(3) Národný podnik, do ktorého sa začleňuje znárodnený majetok podľa § 4 ods. 3 a ods. 4 písm. b), ktorý patril niekomu inému než vlastníkovi podniku, vstupuje do záväzkov vyplývajúcich z práv viaznúcich na tomto majetku, a to v rozsahu a za podmienok, ktoré upraví vláda nariadením. V tomto nariadení sa tiež upraví prechod takých záväzkov, ak bude majetok sverený do správy orgánom v odbore pôsobnosti ministra priemyslu alebo podľa § 4a prevedený do právomoci iného ministra alebo prenechaný komunálnym podnikom alebo iným právnickým osobám.

(4) Minister priemyslu môže po dohode s vecne príslušným ministrom a ministrom financií urobiť opatrenie o prechode záväzkov patriacich k znárodnenému majetku, ktorý bol podľa § 4a prevedený do právomoci iného ministra alebo prenechaný komunálnemu podniku alebo inej právnickej osobe.

(5) K záväzkom znárodneného podniku nepatria záväzky, podľa ktorých má majetok tohto podniku alebo jeho časť prejsť po dni začiatku účinnosti tohto dekrétu na tretiu osobu. Za záväzky znárodneného podniku sa nepokladajú tiež osobné dane, dávky a poplatky bývalého vlastníka; také záväzky neprechádzajú s majetkom, ktorý bol začlenený do národného podniku alebo sverený do správy orgánom podľa odseku 2 alebo s ktorým bolo urobené opatrenie alebo ktorý bol prenechaný podľa § 4a, ani sa nemožno pre ne uspokojiť z majetku znárodneného podniku. Osobnými daňami a dávkami sa rozumejú dôchodková daň, vojnový príspevok, rentová daň priamo vyberaná, daň z majetku podľa vládneho nariadenia č. 410/1942 Sb., majetkové dávky podľa zákona č. 134/1946 Sb., o dávke z majetkového prírastku a o dávke z majetku, a mimoriadne dávky podľa zákona č. 185/1947 Sb., o mimoriadnej jednorázovej dávke a mimoriadnej dávke z nadmerných prírastkov na majetku, v znení zákona č. 180/1948 Sb. Spôsob úhrady týchto osobných daní a dávok určí Ministerstvo financií vyhláškou v príslušnom úradnom liste.

(6) Pri záväzkoch, ktoré sú hospodársky neodôvodnené, počítajúc do toho záväzky zo služobných smlúv, zaručujúce zamestnancom neprimerane vysoké platy, zaopatrovacie požitky, odbavné a pod., môže sa národný podnik domáhať zrušenia alebo inej primeranej úpravy. Ak nedôjde o tom k dohode, rozhodne rozhodcovský súd podľa predpisov o tom vydaných. Ustanovenie prvej a druhej vety platí primerane tiež, ak ide o záväzky, ktoré prechádzajú so sverením znárodneného majetku do správy orgánom podľa odseku 2, alebo ktoré prechádzajú podľa odseku 4.

(7) Pokiaľ inak nevyplýva z opatrenia, ktorým sa znárodnený majetok sveruje do správy orgánom v odbore pôsobnosti ministra priemyslu alebo iného ministra, neručí štát za záväzky znárodneného podniku, ani keď dôjde k úprave záväzkov podľa § 5a.“

5. § 5a ods. 1 znie:

„(1) Ak je majetok znárodneného podniku ku dňu prevzatia predlžený, môže národný podnik požiadať súd, aby do výšky všeobecnej ceny aktív predlženého majetku podniku upravil ku dňu prevzatia uspokojenie záväzkov patriacich k tomuto majetku a určil ich sročnosť, prihliadajúc na hospodárske možnosti národného podniku. To platí obdobne i o komunálnom podniku alebo inej právnickej osobe, ktorej bol majetok znárodneného podniku prenechaný podľa § 4a.“

6. § 5a ods. 3 písm. a) znie:

„a) nedotknuté zostávajú záväzky vyplývajúce z nárokov veriteľov na vylúčenie vecí z prevzatého majetku, pokiaľ také nároky nezanikly znárodnením;“

7. § 5a ods. 3 písm. c) znie:

„c) ostatné záväzky, ktoré podľa im prislúchajúceho poradia [písm. d)] nebudú úplne kryté rozdielom medzi všeobecnou cenou aktív znárodneného podniku a hodnotou záväzkov, ktoré podľa ustanovenia písm. a) a b) zostanú nedotknuté, uspokoja sa pomerne. Za takéto záväzky sa pokladajú tiež záväzky uvedené pod písm. b), pokiaľ nie sú kryté tam uvedeným spôsobom;“

8. § 7 ods. 6 znie:

„(6) O tom, či fyzická alebo právnická osoba spadá pod ustanovenia odseku 1, 2 alebo 3, rozhoduje minister financií po dohode s vecne príslušným ministrom.“

9. § 8 ods. 3 písm. a) znie:

„a) nevyťaženého nerastného bohatstva,“

10. § 8 ods. 4 sa zrušuje.

11. §§ 9, 10 a 11 znejú:

„§ 9.

(1) Náhrada za znárodnený majetok sa poskytuje

a) v plneniach obdobných dávkam z národného poistenia,

b) v cenných papieroch (§ 10 ods. 2),

c) v hotovosti,

d) v iných hodnotách.

(2) Poskytnutie náhrady podľa odseku 1 písm. a), ako i zásady poskytnutia náhrady v hotovosti a v iných hodnotách upraví vláda nariadením.

(3) Právnickú osobu alebo spoločnosť môže vecne príslušné ministerstvo po začatí konania o náhrade zrušiť. Ak tak urobí, ustanoví likvidátora, ktorý ohlási zrušenie na zápis do podnikového (obchodného, firemného) registra a urobí opatrenia predpísané pre likvidáciu právnickej osoby alebo spoločnosti.

(4) Ustanovenie odseku 1 písm. a) a predpisov vydaných na jeho vykonanie podľa odseku 2 možno primerane použiť i pre podiely, ktoré by z náhrady pripadly fyzickým osobám vzhľadom na ich účasti na zrušenej právnickej osobe alebo spoločnosti, a to i pred uplynutím lehoty platnej pre rozdelenie majetku právnickej osoby alebo spoločnosti.

§ 10.

(1) Na vykonanie náhradovej služby sa zriaďuje Fond znárodneného hospodárstva (ďalej len “Fond„) so sídlom v Prahe, ktorý je samostatnou právnickou osobou.

(2) Na poskytnutie náhrady podľa § 9 ods. 1 písm. b) vydá Fond cenné papiere, ktoré budú zúrokované a umorené z prostriedkov Fondu. Ich zúročenie a umorenie je zaručené štátom; možno ich použiť na ukladanie peňazí maloletých a opatrovancov. Zúročenie a umorenie cenných papierov upraví vláda nariadením.

(3) V prípadoch, v ktorých sa podľa § 7 náhrada za znárodnený majetok neposkytuje, pripadá jej zodpovedajúca suma Fondu.

(4) Organizáciu, správu a hospodárenie Fondu upraví vláda nariadením.

§ 11.

(1) O náhrade a spôsobe poskytnutia náhrady rozhodne minister financií po dohode s vecne príslušným ministrom.

(2) Priznaním plnenia podľa § 9 ods. 1 písm. a) osobám oprávneným na náhradu alebo ktorým by z náhrady pripadly sumy podľa § 9 ods. 4, sa pokladá náhrada za splatenú.

(3) Minister financií určí, ako sa má naložiť s účastinami účastinných spoločností a so záznamami o osobách zúčastnených na účastinných a iných spoločnostiach a právnických osobách, ktorých majetok bol znárodnený.

(4) Náhrada podľa § 9 ods. 1 písm. b) až d) je sročná do šesť mesiacov od doručenia výmeru o náhrade.

(5) Pre konanie o náhrade platia predpisy o správnom konaní.

12. § 37 ods. 1 až 3 znejú:

(1) Dokiaľ nebol znárodnený podnik, alebo majetok začlenený alebo sverený do správy, je ten, komu tento podnik alebo majetok náležal, pri právnických osobách a iných združeniach alebo súboroch osôb orgán, ktorý je povolaný ich zastupovať, povinný pod osobnou zodpovednosťou viesť jeho správu a veci so starostlivosťou riadneho hospodára. To isté platí o národnom správcovi ustanovenom podľa predpisov o tom vydaných.

(2) Osoby povinné dočasne viesť správu a veci podľa odseku 1 majú po čas tejto činnosti práva a povinnosti správy národného podniku. Zodpovedajú za škodu, ktorú spôsobily svojím zavinením; ak je správou a vedením vecí poverené niekoľko osôb, zodpovedajú za zavinenú škodu rukou spoločnou a nerozdielnou.

(3) Osoby, ktoré sú povinné viesť dočasne správu a veci podľa odseku 1, majú nárok na primeranú odmenu z prostriedkov podniku, výšku ktorej určí Ministerstvo priemyslu."

13. § 38 znie:

„§ 38.

Práva a záväzky vzniknuté prevádzaním znárodneného podniku až do dňa prevzatia patria k jeho majetkovej podstate."

14. § 39 sa zrušuje.

15. § 40 znie:

„§ 40.

Právne úkony, písomnosti, podania na zápis do verejných kníh a registrov a úradné úkony, potrebné na vykonávanie tohto dekrétu, sú oslobodené od daní, poplatkov a dávok. Toto oslobodenie neplatí však pri obchodnej činnosti znárodneného podniku (§ 37 ods. 1) a pri opatreniach urobených likvidátorom pri likvidácii právnickej osoby alebo spoločnosti (§ 9 ods. 3)."

16. Za § 40 sa vsunuje nový § 40a tohto znenia:

„§ 40a.

Právne úkony, písomnosti, podania na zápis do verejných kníh a registrov a úradné úkony, potrebné na vykonávanie tohto dekrétu, sú oslobodené od daní, poplatkov a dávok.

To neplatí o obchodnej činnosti, o prevodoch majetku alebo majetkových práv z národných podnikov na osoby iné než národné podniky a o bežných obchodoch ukončovaných likvidátorom."

17. § 41 znie:

„§ 41.

(1) Výťažky (dôchodky) dosiahnuté zo znárodneného podniku až do dňa prevzatia sú súčiastkou základu pre vyrubenie dane dôchodkovej, všeobecnej i zvláštnej dane zárobkovej a dane rentovej posledného vlastníka znárodneného podniku pred jeho znárodnením.

(2) Znárodnený podnik má v odbore dani z obratu a cenových vyrovnávacích súm postavenie daňovníka dane z obratu do dňa, ktorým bolo vydané opatrenie o jeho prevzatí."

Čl. II.

Čl. I zákona č. 114/1948 Sb. sa mení a doplňuje takto:

1. § 1 ods. 3 písm. a) znie:

„a) podniky a závody, ktoré sú vo vlastníctve zárobkových a hospodárskych spoločenstiev, zriadených podľa zákona č. 70/1873 r.z., o zárobkových a hospodárskych spoločenstvách, na Slovensku vo vlastníctve družstiev zriadených podľa §§ 223 a nasl. zák. čl. XXXVII/1875, o obchodnom zákone, a sú nimi priamo prevádzané, s výnimkou podnikov a závodov, ktoré najneskoršie do 31. decembra 1948 určí minister priemyslu po dohode s Ústrednou radou odborov a Ústrednou radou družstiev,"

2. § 1 ods. 4 znie:

„(4) O tom, či sú splnené podmienky pre znárodnenie podľa čl. I, rozhoduje minister priemyslu."

3. § 4 znie:

„§ 4.
Zakladať nové podniky a prevádzať ich bez ohľadu na ich rozsah v znárodnených odvetviach podľa § 1 ods. 1 č. 1 až 24 sa vyhradzuje štátu. Na návrh ministra priemyslu môže vláda toto právo udeliť."

4. § 5 ods. 2 znie:

„(2) Odporovať možno podľa predpisov platného odporovacieho práva do dvoch rokov odo dňa opatrenia, ktorým sa znárodnený majetok začleňuje, alebo ktorým sa majetok sveruje do správy."

5. § 6 znie:

„§ 6.
(1) Za znárodnený majetok podľa čl. I tohto zákona prislúcha náhrada; platia o nej ustanovenia §§ 7 až 11 dekrétu č. 100/1945 Sb., v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich, pokiaľ sa ďalej neustanovuje inak.

(2) Náhrada sa neposkytuje za majetok znárodnený podľa čl. I, ktorý ku dňu znárodnenia náležal alebo náleží fyzickým osobám, ktoré boly alebo budú právoplatne odsúdené súdmi pre zločin alebo prečin spáchaný do dňa znárodnenia

a) po 5. máji 1945 podľa zákona č. 50/1923 Sb., na ochranu republiky, v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich, alebo zákona č. 231/1948 Sb., na ochranu ľudovodemokratickej republiky, alebo

b) podľa § 43 dekrétu č. 100/1945 Sb., v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich, alebo

c) podľa zákona č. 15/1947 Sb., o stíhaní čierneho obchodu a podobných machinácií, alebo

d) podľa zákona č. 27/1947 Sb., o trestnej ochrane vykonávania dvojročného hospodárskeho plánu, alebo

e) podľa zákona č. 165/1946 Sb., o trestnej ochrane národných podnikov, znárodnených podnikov a podnikov pod národnou správou.

(3) V prípadoch, v ktorých sa podľa odseku 2 náhrada za znárodnený majetok neposkytuje, pripadá suma jej zodpovedajúca Fondu."

6. § 7 znie:

„§ 7.

Pokiaľ v odbore pôsobnosti ministra priemyslu sa znárodnený majetok podľa čl. I nepoužije na zriadenie národného podniku alebo na začlenenie do národného podniku alebo pokiaľ taký majetok sa nesverí do správy orgánom v odbore tejto pôsobnosti, môže minister priemyslu taký majetok po dohode s ministrom financií a s iným ministrom previesť do právomoci tohto ministra, aby o ňom urobil opatrenie vo vlastnom odbore pôsobnosti, alebo ho môže prenechať komunálnym podnikom alebo za náhradu určenú podľa § 6 ho prenechať iným právnickým osobám."

7. § 8 znie:

„§ 8.

Pre znárodnenie podľa predchádzajúcich ustanovení a pre dôsledky a opatrenia z neho vyplývajúce platia ustanovenia §§ 4, 5, 5a, 37, 38, 40, 41 a 43 až 47 dekrétu č. 100/1945 Sb., v znení predpisov ho meniacich a doplňujúcich."

Čl.III.

(1) Ustanovenia §§ 12 až 36, ako i §§ 40a a 42 dekrétu č. 100/1945 Sb. v znení čl. II zákona č. 114/1948 Sb., neplatia pre národné podniky podľa zákona č. 103/1950 Sb., o národných podnikoch priemyslových.

(2) Ustanovenia uvedené v odseku 1 sa zrušujú dňom, ktorý určí minister priemyslu nariadením.

Čl.IV.

Vláda upraví nariadením pracovné a mzdové pomery, ako i ďalšie penzijné zabezpečenie zamestnancov, ktorí do dňa začlenenia znárodneného podniku v ňom konali službu v pragmatikálnom alebo regulovanom služobnom pomere.

Čl.V.

Minister priemyslu upraví a v Sbierke zákonov vyhlási znenie dielov I, II, IV s výnimkou §§ 40a, 42 a dielu V dekrétu č. 100/1945 Sb., ako vyplýva z neskorších predpisov.

Čl.VI.

(1) Opatrenia urobené v shode s ustanoveniami tohto zákona predo dňom začiatku jeho účinnosti sa odo dňa opatrenia pokladajú za urobené podľa tohto zákona.

(2) Ustanovenia čl. I č. 2 až 7, č. 9 a č. 11 pokiaľ sa ním menia ustanovenia § 10 dekrétu č. 100/1945 Sb., a č. 12 až 14 ako i ustanovenia čl. IV nadobúdajú účinnosť dňom 27. októbra 1945, ustanovenia čl. II dňom 1. januára 1948 a ostatné ustanovenia tohto zákona dňom 1. júla 1950.

(3) Tento zákon vykonajú ministri priemyslu a financií po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Gottwald v. r.

Dr. John v. r.

Zápotocký v. r.

Kabeš v. r.

Kliment v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.